N^{ER} 39

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 30 Marca v. s. 1823 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Zabawy niedawno ominionego karnawału w mieście Wilnie, połączone zostały ze wsparciem nieszczęśliwych ofiar losu, pod opieką Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności zostających. Dyrekcya Kasino, przez ciąg tegoż karnawału istniejącego, odesłała do kassy Dobroczynności pozostałość od wydatków, mianowicie: w gotowych pieniądzach rubli assygnacyynych 1225 i srebrem rubli 2 kopiejek 40, a nadto w rozmaitych effektach i xiążkach, oddanych do sklepu domu Dobroczynności wartość rubli srebrnych 113 kop. 85, oprócz tego gra losowa, przez ciąg karnawału, na kasinach i maskaradach utrzymywana, przyniosła czystego zysku rubli srebrnych 257 kop. 71, a osobno wygrane towary, darowane napowrót dla ubogich, miały wartości rubli srebrnych 11 kop. 81. Wileńskie Towarzystwo Dobroczynności zawiadamiając o tém Szanowną Publiczność, składa razem podziękowanie JP. Bideau, który pozostałe z handlu swojego towary, oddając do gry losowey, jedne niską nader ceną ustąpił, a inne zupełnie na wsparcie ubogich darował.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 20 marca.

NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ ELŻBIETA, raczyła udarować kosztownym pierścieniem brylantowanym, sławnego klarnecistę *Birmana*, który miał szczęście dać się słyszeć na pokojach NAYJAŚNIEYSZEY PANI, z nader chlubnem dla niego oświadczeniem, że MONARCHINI jeszczeby życzyła sobie go słyszeć, nim ze stolicy wyjedzie.

D. 19 marca, jako w rocznicę dnia pamiętnego, weyścia zwycięzkich woysk rossyyskich do Paryża, dyrekcya cesarskich teatrów rossyyskich, na dochód inwalidów, wyda wielki koncert wokalny i instrumentalny, który wykonywać ma do 400 muzyków gwardyi, chory śpiewaków nadwornych, półku izmayłowskiego i teatralni; również należeć mają pierwsi artyści i orkiestra dyrekcyi.

Przez Naywyższy ukaz J. C. M. do kantoru dworu, pod dniem 11 marca r. t., baron Modest *Korf*, assesor kollegialny, zostający przy ministeryum sprawiedliwości, nayłaskawiey mianowany kamerjunkrem dworu J. C. M.

Kurs petersburski dnia 16 marca: dukat holenderski nowy 11 r. 70 kop. Zmiana złota 2 r. 90 kop. Zmiana srebra 2 rub. 74 kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6g assygn.	- po	— — — —	procentow
6g brzęczącą monetą		— — 96	
5g takąż		- - - - — — 80	

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 31 marca.
(z Kuryera Warszawskiego.)

W sobotę o godzinie 3 po południu było ciepła stopni 9, co posłużyło do równie licznego jak w piątek odwiedzania grobów. Na nabożeństwie *Rezurekcyi* w katedrze znaydowali się senatorowie, ministrowie, jenerałowie i wszetkie władze, niemniey po wszystkich kościołach w stolicy na takiémże nabożeństwie mnóstwo znaydowało się pobożnych.

Ogłoszonem zostało w dzienniku praw umieszczone postanowienie Xięcia Namiestnika Królewskiego, iż w miastach i wsiach nadgranicznych, właściciele domów są obowiązani dawać mieszkania dla nadstrażników, strażników konnych i pieszych granicznych, a to za przeznaczonem wynagrodzeniem.

JW. Hr. Ordynatowa *Zamoyska* wyjechała do *Puław*.

Zwłoki ś. p. JO. Xięcia *Czartoryskiego*, przywiezione będą do *Warszawy*, i podług ostatniey woli nieboszczyka, złożone na wieczny spoczynek w grobie kościoła ś. *krzyżskiego*, obok zwłok jego dostoynych rodziców. Z *Sieniawy* zostały przeprowadzone do *Lwowa*, gdzie przy exekwiach oddane będą honory woyskowe, należne stopniowi feldmarszałka (nieboszczyk był jeden z naydawnieyszych feldmarszałków w Europie.) W Puławach również odbędzie się wielkie żałobne nabożeństwo, a do naszey stolicy przywiezione będą około 15 kwietnia.

Listy z Poznania donoszą, że d. 10 b. m. Jenerał *Kosiński* rozstał się z tym światem.

AUSTRYA.

Wiedeń dnia 21 marca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Dzisieyszy *Dostrzegacz Austryacki* umieścił umowę, zawartą d. 14 grudnia r. z. między NN. Cesarzami Rossyyskim i Austryackim, oraz N. Królem Pruskim z jedney, a N. Królem Sardyńskim z drugiey strony, względem wyyścia woyska austryackiego z krajow sardyńskich. Podług rzeczoney umowy, w miesiącu grudniu r. z. korpus posiłkowy miał wyyść z miast *Verelli* i *Vigerano*, tudzież ze wszystkich stanowisk na lewym brzegu *Po*, w liczbie 4000 ludzi, a przed d. 1 kwietnia r. b. wyydzie znowu 3000 woyska, i ustąpi z miast *Casale*, *Voghera*, *Tortona*, *Castelnuovo*, oraz wszystkich mieysc, osadzonych na prawym brzegu *Po*. Pozostające jeszcze 5tysiączne woysko, ma się zebrać d. 1 kwietnia w *Alexandryi* i *Valenza*, a oddanie tych twierdz i zupełne ustąpienie z *Piemontu*, nastąpi d. 4 paźdz. 1823. Stosownie do tego, przyjęta także przez Króla Jmci Sardyńskiego wypłata gotowizną po 300,000 fr. co miesiąc, i dostarczanie 13,000 racyy żywności zmnieyszą o $\frac{1}{3}$ części od 1 stycznia, o $\frac{2}{3}$ części od 1 kwietnia, a od 1 paźdz. zupełnie ustaną.

NIEMCY.

Weymar dnia 23 marca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Rozpoczął się tu seym, i podano mu propozycye W. Xięcia, względem wydatkow krajowych, uchwalenia 112,000 talarow na woysko, przyjęcia pierwszey części prawa karnego i t. d. Obrady nie odbywają się publicznie, lecz protokuły ich w całey osnowie, z wymienieniem nazwiska obecnych członków, są ogłaszane drukiem.

W. Xiążę nasz spodziewa się na początku maja przybycia Króla bawarskiego.

FRANCYA.

Paryż dnia 15 marca.
(z Gazety Warszawskiey.)

Zapewniają, iż jeden z członków rady stanu towarzyszyć będzie Xiążęcin *Angouleme*, jako kommisarz przy woysku do Hiszpanii przeznaczonem

Xiążę *Reggio* dopiero d. 13 b. m. wyiechał do woyska na granicy hiszpańskiey; zabawi jeden dzień w *Bordeaux*, a potém uda się daley do *Bajonny*. Jenerał Hrabia *Grundler*, został mianowany szefem głównego sztabu korpusu marszałka *Oudinot*, a marszałek polny Baron *Guyot* obeymie na mieyscu jego dowództwo w departamencie *Aube*.

Rejencya hiszpańska zostaje ciągle w poróżnieniu z rozmaitemi dowódcami woyska wiary. Margrabia *Mataflorida* nienawidzi Trapisty, a nawet *Bessieresa*, który posunął się prawie aż pod bramy *Madrytu*.

Goniec, który d. 6 b. m. wyjechał z *Madrytu*, potwierdza wiadomość o wyjeździe Króla hiszpańskiego do *Sevilli*. Stronnicy zwani *Communeros* i wolni mularze połączyli się znowu z sobą.

Odebrane tu listy donoszą, iż rybacy rossyyscy widzieli około brzegów Syberyi 2 okręty, które, podług opisu, zdają się składać wyprawę kapitana *Parry*. Jakiżby to był tryumf przedsięwzięcia ludzkiego, jaka nagroda śmiałey odwagi, gdyby się ta wiadomość potwierdziła! Dawnieysze wiadomości, umieszczane w gazetach angielskich, a podane za urzędowe, polegają bez wątpienia na podobnych doniesieniach prywatnych.

D. 14 b. m. było ledwo 20 kilku deputowanych na lewey stronie. Minister skarbu podał dwa projekta do prawa, przyjęte w izbie parów, względem puszczenia w dzierżawę rozmaitych dóbr koronnych, i względem zamiany ich za dobra do gmin należące. Oba te projekta odesłano do właściwych komissyy. Panowie *Bazire* i *Brennet* zdali sprawę o różnych petycyach. Miano potem zająć się 5 projektami do prawa, względem ostatniego zamknięcia rachunków z roku 1821; gdy jednak nikt się nie zapisał, coby mówił za projektem lub przeciwko niemu, nie było więc rozpraw, i natychmiast przystąpiono do głosowania. Pierwszy projekt, uchwalający 800,000 franków dodatku dla ministra interessow zagranicznych, przyjęto większością 236 kresek przeciwko 14. Drugi projekt przeznacza podobnież dla ministra spraw wewnętrznych dodatku 2 miliony 108,636 franków, w co wchodzą 733,000 fr. na ukończenie teatru opery.

Paryż, dnia 16 marca.

(*z Gazety Ryzkiey Zuschauer.*)

Dnia 14 osobliwsze krążyły pogłoski: że izba deputowanych ma bydź rozwiązaną; że *Mina* wkroczył do Francyi; że nasze woysko się rozeszło; że Anglia ma zamysł wkrótce na nas uderzyć. Pogłoski te tak się były rozszerzyły, że gazeta ministeryalna uznała potrzebnem, ogłosić je za fałszywe.

Utrzymują za rzecz pewną, że Hrabia *Molé* poda w izbie parów wniosek względem *Manuela*.

Zapewniają także, że Pan *Humbold-Conté* poda izbie deputowanych wniosek o przywrócenie P. *Manuela*, który jeśliby nie był rozbierany, cały lewy środek ma izbę opuścić.

Wielka liczba gwardyi narodowey ma ogłosić publiczności, uwagi nad prawem, które półkownicy legionów sobie przywłaszczyli, w imieniu całey gwardyi wydawać ogłoszenia.

Od niejakiego czasu wyszło z kassy królestwa do woyska hiszpańskiego 17 milionów w złocie.

Gazeta *Morning Chronicle* donosi, że Lord *Holland* napisał list do P. Argueles, przekładając w nader mocnych wyrazach stanom Kortez potrzebę, ażeby się trzymały konstytucyi, nie zezwalając na żadną odmianę; przyrzeka im oraz niewątpliwą na ten przypadek pomoc Anglii.

D. 17 *Martignac*, członek prawey strony izby deputowanych, mianowany został królewskim kommissarzem przy woysku pireneyskiem, i dziś tam wyjeżdża. Podobne mianowanie z izby deputowanych jest nowem zjawieniem.

Paryzkie gazety z *Londynu* pod dniem 13 podług gazety *Sun* donoszą, że rząd angielski wydał oświadczenie woyny Francyi, a w *Madrycie* umawia się o niepodległość Ameryki. Włoscy jenerałowie *Pizzo* i *Macirone* (pierwszy służył pod Bonapartem, drugi był jenerałem adjutantem *Murata*) przybyli do Madrytu, dla zaciągnienia się do woyska.

Przeciw prawu weteranów w izbie parów zapisał się mówić tylko Hrabia *Molé*, a za nim Baron *Montalembert* i Vice-Hrabia *Digeon*. Po wysłuchaniu których przyjęto prawo większością 107 przeciw 51 głosów.

Paryż dnia 17 marca.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Zapewniają, iż różni cudzoziemcy, którzy albo do tajemnych towarzystw należą, albo stali się podeyrzanymi o zamysł wzniecenia rozruchow, odebrali rozkaz, aby niezwłócznie stolicę tuteyszą opuścili.

Dziennik, *Gazeta Francyi*, napisał niedawno o gwardyi narodowey: „Ustanowienie to jest nayniebezpiecznieyszém ze wszystkich, jeśli nie będzie naypożyteczniejszém.“ W kilku tych słowach (wyraża dziennik *Gwiazda*) mieści się wielka prawda. Bez ochyby, jest to pięknem i szacownem ustanowieniem, które w potrzebie siły krajowe bez kosztu trzykrotnie lub czworokrotnie powiększa. Milicya niemiecka, a zwłascza pruska, dowiodła tego w świetnym sposobie. Lecz potrzeba, aby składający ją obywatele, dobrym tchnęli duchem, i posłuszeństwo rządowi, za pierwszą swoję powinność uważali.“

(*z Kur. Warsz.*) Sąd policyyny paryzki osądził w jednym tylko miesiącu spraw 1,498.—Przyjaciele pokoju ciągle utrzymywali, iż do woyny z Hiszpanią nie przyydzie, lecz wyjazd Xięcia *Angouleme* zmnieyszył ich nadzieje. *Dziennik Sporow* utrzymuje w ostatnim numerze, iż woyna jest niezawodną, a chociaż każda woyna przyczynić się może do klęsk kraju, lecz francuzi chętnie zniosą wszelkie ofiary, gdy są wezwani do boju przez swego Monarchę, dla przywrócenia spokoyności w sąsiedzkim kraju i dla honoru Francyi.—Wszyscy oficyaliści administracyi wojenney, przeznaczeni do armii, stojącey nad granicą, otrzymali rozkaz, aby niezawodnie już d. 20 marca znaydowali się na mieyscu swego przeznaczenia.—W *Bordeaux* w nocy z d. 8 na 9 b. m. powstał okropny wicher, dało się uczuć trzęsienie ziemi, nastąpiły mocne grzmoty i piorun uderzył w wieżę jednego z kościołów.

Xiążę *Angouleme* wyjechawszy z *Paryża* przybył do *Orleanu*, gwardya narodowa i garnizon stanęły pod bronią. Xiążę nocował w pałacu prefektury, nazajutrz słuchał mszy ś. i w dalszą puścił się podróż. W Tuluzie tenże Xiążę krótko bawił, zkąd udał się do *Perpignan*, na jego przybycie z niecierpliwością oczekuje woysko francuzkie.

Gdy w Hiszpanii co raz większy niedostatek żywności daje się uczuwać, przeto zboże i wiktuały, muszą bydź z Francyi sprowadzane, aby armia francuzka nie była wcześnie pozbawioną pierwszych potrzeb życia; mówią, że okręty po zboże mają bydź wysyłane do różnych portów.

Telegraf doniosł, że miasto Tulon uratowanem zostało od okropnego nieszczęścia: jeden ze złoczyńców podłożył ogień w kilku mieyscach arsenału i pod młyn prochowy, szczęściem wcześnie postrzeżono tę zdradę: gdyby młyn zajął się ogniem, całe miasto byłoby zagrzebane w ruinach.

Prefekt departamentu *Meurth* surowo polecił władzom policyynym, aby baczne miały oko na podróżujących komisantow, którzy pod pozorami handlowemi, są bardzo niebezpieczni.

Hiszpanija.

Madryt dnia 5 marca.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Stany i ministrowie z różnych pobudek postanowili przenieść stolicę rządu do *Sevilli*. Z jedney strony odległość od *Madrytu* nie jest znaczną, a z drugiey przestrzeń między temi miastami zasłania *Sevllę* od napadu nieprzyjacielskiego. Wreście zdaje się, iż w potrzebie woysko portugalskie osadzi *Badajoz*, aby hiszpańskie łatwiey działać mogło.

Hrabia *Abisbal* doniosł ministrowi woyny, z główney kwatery w *Munilla* pod dniem 25 lu-

tego, iż rojaliści ponieśli znaczną stratę w zbiegach i jeńcach: iż oddział ich, który się nazywa dywizyą, liczy tylko 900 do 1000 ludzi, i zostaie pod dowództwem *Royo;* iż *Bessieres* ma tylko 40 jazdy, a *Torrijos* miał uderzyć na oddział Ulmana.

Madryt dnia 9 marca.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

Po wszystkich częściach tuteyszey stolicy rozrzucono następującą odezwę: „Mieszkańcy *Madrytu!* Czysta krew hiszpańska, która skrapia niwy nieszczęśliwey Hiszpanii, wymaga głośno, aby ta klęska ustała. Rycerze, którzyście dnia 2 maja 1808 bez trwogi stanęli naprzeciw 90,000 wojowników, będziecież obojętnie patrząc na ofiarę naszego Króla? Wszyscy Hiszpani, którzy się za wolnością Monarchy oświadczają, maiąż dozwolić, aby ministeryum wolno-mularskie prowadziło go, jako więźnia, ze wsi do wsi, w celu zamordowania go nareście w lasach Ameryki? Mieszkańcy *Madrytu!* Król wasz, który was tak czule kocha, odpowiedział ministrom ze stałością, iż nie opuści stolicy swojego kraju, wystawioney na bezrząd i woynę domową. Mieszkańcy *Madrytu!* Mamyż ścierpieć, aby Króla naszego, jako więźnia w odległe kraje prowadzono? Wstrzymaymy gwałt, który mu chcą wyrządzić: przeszkodźmy, aby obce woysko nie wchodziło dla urządzenia domowych naszych interessów." Podobnież mocno przeciwko rewolucyonistom powstaje jedna z tuteyszych gazet rojalistowskich pod napisem: *Powszechny obrońca Króla.* Jeden z ostatnich jey numerów umieścił następujące uwagi o prędkiém przywróceniu dawnieyszych ministrów: „Jeżeli prawa mają jednakową ważność dla wszystkich ludzi, w tym razie przywrócenie 6ciu ministrów jest targnieniem się na konstytucyą i naywyższą władzę monarchiczną. Można powiedzieć, iż wszystko, co ministrowie od dnia 20 z. m. uczynili, jest wymierzone przeciwko wolności, sprzyja nieładowi. Czynności ich nie są ważne; a urządzenia nie zgadzają się z prawem. Uchwalone d. 13 lutego 1822 przez Stany prawo wyraża w 9tym artykule: „Każdy, kto publiczny urząd, na samo tylko żądanie ludu lub z potwierdzenia zbroyney siły otrzymuje i sprawuje, utraca tém samém swóy urząd, i przez 4 lata piastować go nie może." Gdyby to prawo wzięło skutek; owi ministrowie, którzy z powodu tłumu ludu, powrócili do urzędu, nie mogliby go dłużey piastować. Podobnież zapomniano inney uchwały Stanów z dnia 12 lutego 1822, która w artykule 2gim wyraża: „Dowódcy i oficerowie, którzy nadaną sobie władzą wspierają rozruch jakimkolwiek bądź sposobem, będą pociągnieni do sądu wojennego." Nikczemni i niegodni żołnierze, którzy kilku zbrodniarzy wpuścili na dziedziniec zamkowy, powinni bydź oddani pod sąd wojenny. Z tego wszystkiego widzimy, iż ministrowie nasi bynaymniey nie zważają na oświadczenia nasze, iż w kraju, gdzie prawa wykonywają się tylko względem słabych, rząd niczém więcey nie jest, jak zupełną anarchiją. Gdy mówimy, iż ministrowie należą do pewnego rodzaju bractwa, które zawsze było tyrańskiém, czyliż to może im bezkarnie uchodzić, kiedy nieszczęśliwy, który do tajemnego związku nie należy, za wyrzeczone słowo, jęczy w więzieniu? Nie przestaniemy tego powtarzać, iż towarzystwo jest rozwiązaném, iż nie masz już żadnego prawa. Jeśli mamy odmienić zdanie nasze, w tym razie dwie przytoczone przez nas uchwały powinny bydź wypełnione."

W gazecie ryskiey *Zuschauer* czytamy z Madrytu pod d. 9 marca: wczora podano wniosek, ażeby wzięto poraz trzeci pod rozwagę wyrok, względem zniesienia prawa dominialnego, który przesłany został do komitetu prawodawczego. Jeśli tam nastąpi postanowienie, o czém prawie wątpić nie należy; tedy, podług konstytucyi, będzie miało moc prawa i bez królewskiey sankcyi. P. *Beltran de Lis* na ostatniém posiedzeniu Kortezow pokilkakrotnie otrzymał głos, ale zaledwie był słyszany. Mianowano go członkiem komissyi bibliotek. Dnia 28 lutego o godzinie 7 zrana, pułkownik regimentu asturyyskiego z innym oficerem wszedł do Mequinenzy, dla umówienia się z *Adan Trujillo* o poddanie twierdzy; na co mieszkańcy i załoga się zgodziły; wysłano w zakład trzech oficerów i kilku obywateli.

(z *Kur. Warsz.*) Król przez jednego ze swych dworzan oznaymił Stanom, iż ma podagrę w lewey nodze, a Królowa ciągle jest chorą; przeto wyjazd Monarchy ze stolicy nastąpić teraz nie może. Z niecierpliwością oczekują tu posiedzenia Kortezow, na którem ministrowie podadzą projekt: jak można nayłatwiey przysposobić, i odbyć podróż Króla i rządu do *Sevilli.* Kortezy są zatrudnione mianowaniem członków do naywyższego trybunału. Oddział konstytucyonistów nagle napadł na juntę w *Nawarrze,* i zabrał wszystkie papiery. Protokuły i akta rejencyi *Urgelskiey* zostały oddane Baronowi *Eroles.* Forteca *Figueiras* spiesznie jest opatrywaną w żywność i broń przez konstytucyonistów, aby przynaymniey przez 8 miesięcy bronić się mogła. Wszelkie sprzęty kosztowne dla bezpieczeństwa wywożą obywatele do fortec. Dnia 3 marca w okropnych wąwozach *Cerdagne* słyszano częste wystrzały ręczney broni: dotąd niewiadomo, kto tam walczył. Jeszcze się na Pireneach śnieg znayduje, a drogi są tak złe, że z trudnością mogłyby się tam odbywać działania wojenne.

Król uczuł nagle bole podagryczne, przeto lekarze oświadczyli, że podróż może pociągnąć złe skutki na zdrowie Monarchy. Królowa także jest chora. Starzy woyskowi hiszpańscy okazują wielkie nieukontentowanie, że stolica rządu ma bydź przeniesioną do *Sevilli.* Mówią, że w *Madrycie* z tey przyczyny utworzono spisek, który został odkryty. Wszyscy deputowani już mieli wyjeżdżać do *Sevilli:* lecz uradzono, że nie prędzey opuszczą stolicę, aż woysko francuzkie wkroczy do Hiszpanii. *Abisbal* mianowany jeneralnym kapitanem *Madrytu.*

A n g l i a.

Londyn dnia 13 marca.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Widać wielką czynność w zbrojowniach morskich naszych. Wielu oficerów okrętowych posunięto na wyższe stopnie.

Listy z *Portsmouth* i innych portów donoszą o uzbrajaniu wielkich okrętow wojennych, do których rząd spodziewa się zaciągnąć maytków bez użycia środków przymusu. W *Portsmouth* wyporządzają 3 okręty, jeden o 120 działach, a 2 o 74.

Składka na wsparcie ubogich irlandczyków wynosi ogółem przeszło 300,000 funt. szter. (12 milionów złot. Pol.).

Tegoż dnia kiedy Margrabia *Landsdown* dał wielki obiad dla Xięcia *San Lorenzo*, był także bal u sprawującego interessa francuzkie przy dworze tuteyszym. Poseł portugalski znaydował się i na uczcie, i na balu.

Niedawno poseł hiszpański pracował w naszym wydziale interessów zagranicznych.

Od roku 1809 do połowy roku 1822, pojedyncze osoby zapisały testamentem przeszło 60,686 funtów szterlingów (2 miliony 427,440 zł. pol.) na umorzenie długu narodowego.

Londyn dnia 19 marca.

(*z teyże gazety.*)

Gazeta dworska tuteysza donosi, iż Xiążę Klarencyi, admirał floty, został mianowany dowódcą potęgi morskiey królewskiey, na mieyscu zmarłego Hrabiego *St. Vincent.*

Powiększają się uzbrajania nasze. Flota w portach wojennych nad Kanałem jest bardzo liczna; gazeta nawet *Kuryer* przyznaje, iż uzbraja się 12 okrętow liniowych. Rząd zawarł układy o dostawę mąki, sucharow, rumu, wina, kakao, i t. d.

W rozmaitych portach naszych zaciągają ludzi do 10ciu liniowych okrętow.

Nakazano powiększyć liczbę maytkow do służby okrętowey, a to w skutku uchwały parlamentu, i zamiast 21,000 maytkow, ma bydź 25,000.

Gazeta ministeryalna *Kuryer* donosi, iż powstanie Hrabiego *Amarante* w półnoсney Portugalii, jest znacznieyszém, aniżeli w *Lisbonie* wystawiono, i że d. 1 b. m. panowała wielka trwoga w *Oporto.*

Gazeta ryzka *Zuschauer* donosi pod d. 19 marca z *Londynu*; P. *Mackintosh* z wielką delikatnością zapytał P. *Canning* o interessach między Francyą a Hiszpanią, i co Anglia ma w tym razie przedsięwziąć? P. *Canning* przyrzekł wkrótce złożyć papiery do tey rzeczy służące; oświadczył przytym, iż nie ma już nadziei wstrzymania woyny; wszakże nie ma okoliczności, ażeby się Anglia do niey uwikłać miała. Powszechne jest mniemanie, że Anglia nie wprzódy ostatecznie się oświadczy, aż Francuzi przeydą granicę, a Hiszpani postępowaniem swém okażą, że prawdziwym jest ich interessem, utrzymanie swojey konstytucyi.

Dnia 14 jenerał Wilson poda izbie niższey wniosek, ażeby anglikom pozwolono w obcém woysku służyć. Oświadczył: jak tylko dane będzie na to pozwolenie, będzie on miał 3000 ludzi.

TURCYA.

Nakoniec przybyły do *Belgradu* wiadomości z *Laryssy*, datowane pod dniem 19 lutego. To miasto jeszcze było w ręku turków, lecz grecy zdobyli twierdzę *Zeytuni* i *Vallo*, leżącą nad ciasniną morską. Grecy posuwają się wzdłuż morza, a wszyscy tameczni mieszkańcy łączą się z nimi. Kapitan grecki *Diamanty* stoi z swym oddziałem w tyle *Laryssy* i przeszkadza turkom mieć związek z *Saloniką*, co nie pozwala muzułmanom, aby działali zaczepnie. Poźnieysze listy doszłe do *Krajowy*, zapewniają, że *Laryssa* już poddała się grekom. Listy prywatne ze *Spezii* donoszą, że *Omer Wrione*, Basza turecki, przy zdobyciu przez greków miasta *Wrachory* dostał się w ręce zwycięzców, niemniey złapano tamże *Farnakjoty*, zdraycę, który będąc grekiem, dla zysku przeszedł na stronę nieprzyjacioł, i był niebezpiecznym donosicielem: obadwa zostali odesłani do *Morei*: jednak ta wieść należy do niepewnych. Po kapitulacyi *Koryntu* wyprowadzeni turcy w liczbie 2000 chcieli się przedrzeć przez Liwadią, i połączyć z korpusem, lecz grecy, dowiedziawszy się o tem wiarołomstwie, poszli w pogoń; dopędzili pod *Megarą*, i zupełnie wyniszczyli tych zbiegów. Do *Napoli di Romania* rząd grecki z wielką uroczystością wprowadzonym został. W *Hydrze* urzędownie zostało ogłoszonem poddanie się korpusu tureckiego pod *Koryntem*: turcy zostawią całą artyleryą, wszelką broń i wszystkie sprzęty, i odesłani być mieli do mnieyszey Azyi, jednak o uskutecznieniu tego warunku jeszcze nie doszła wiadomość. Twierdze *Koron* i *Modon*, osadzone jeszcze woyskiem tureckiém, już zbyt mało mają żywności. Dowódcy ich uczynili układ z grekami, że jesli do 1 kwietnia nie nadeydą im posiłki ze *Stambułu*, poddadzą się grekom. Woyska azyatyckie w okolicach *Stambułu* miały obietnicę, iż po zgonie *Haleta* będą rozpuszczone, lecz dotąd nie widzą skutku tey obietnicy, z czego okazują coraz więcey nieukontentowania. O skutkach układow Lorda *Strangford* posła angielskiego z ministrami tureckimi, jeszcze nie ma nic pewnego: mówią tylko, że Porta obiecała zachować scisłą przyjaźń ze wszystkiemi mocarstwami Europy, i to święcie dopełnić przyrzekła. Dostrzegacz austryacki ponawia wiadomość, iż w *Morei* turkom wiedzie się pomyślnie, tudzież, że ministrowie tureccy ciągle są obojętni na wszelkie wieści o zwycięztwach greków.

Wice Król Egiptu odebrał smutną wiadomość, że syn jego *Izmael*, dowódca armii tureckiey w *Senchen*, został zamordowany przez jednego z Xiążąt murzyńskich.

Wezbranie *Nilu* w tym roku tak było nadzwyczayne, jak od dawna nie pamiętają. Pola zasiane ryżem są zupełnie zniszczone. Ostatnie poczty z Grecyi nadeszły. Perski korpus, który się był oddalił z *Bagdadu* okopał się w dawnem swém stanowisku. W *Alepie* zaś ciągle trwające trzęsienia ziemi, a zimna przerwały zaraźliwe choroby. (z *Kur. Warsz.*)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Kuryera Warszawskiego*.)

Emaus wczorayszy był nadzwyczaynie liczny: dzień pogodny i ciepły (było bowiem 12 stopni ciepła) dopomógł do pomnożenia liczby odwiedzających to mieysce. Lubo zakazano widzieć szalonych i obłąkanych na umyśle, którzy są osadzeni w oddzielnych komórkach; lecz ten zakaz nie rozciągał się do tych spokoynieyszych, a nieszczęśliwych, pozbawionych przytomności, którzy leżą na wielkich salach, nader porządnie utrzymywanych. Szanowni zakonnicy *Braci miłosierdzia* z coraz większą troskliwością pielęgnują chorych, powierzonych ich opiece. Obłąkanych na umyśle, których wczora odwiedzano, znayduje się 58, większa ich połowa jest w wieku od lat 20 do 30; niewstrzemięźliwe życie, i zawczesnie wkorzeniony nałog pijaństwa, były przyczyną pozbawienia zmysłow większey części tegorocznych warjatów; mało kto postradał zmysły z jakiey bądź rozpaczy, a jeden tylko się znayduje teraz w tym szpitalu, któremu niewzajemność w miłości, odjęła rozum. Jeden z obłąkanych ściągał do swego łóżka wielu ciekawych: zdaje się mu, że jest wielkim wezyrem, rozmawia zawsze o sultanie, i wszystkich wita obyczajem tureckim. Inny młody, mający przyjemną fizyognomią, ciągle spokoyny, dopiero wtenczas zaczynał mówić, jeśli postrzegł u którego lub którey z gości, jaką część ubioru koloru *lila*; na ten widok twarz jego bardziey się uprzyjemniała, uśmiechał się, i tkliwie prosił o darowanie tego koloru; właśnie tento jest nieszczęśliwy, któremu niewzajemność w miłości tak smutne wskazała przeznaczenie, zapewne jego kochanka lubiła ten kolor.

Sposob łatwy mycia szyb w oknach. Zamiast używania kredy tartey, wódki i wody do smarowania szyb, którą wycierając, nie tylko nieznacznie szkło się rysuje, pył jeszcze z niey rozchodzi się po pokoju, a pozostały na ramach i szprosach, od deszczu rozmoczony, spływa na umyte szyby; bierze się ciepła woda z dodaniem do niey cokolwiek ługu, lub mydła czarnego, wymyją się chustą lub gąbką szyby, a do wycierania ich na sucho naydogodnieysza jest bibuła, lub stare druki na wodnym, czyli nieklejowym papierze; po którym nie zostaie mech na szybach, jak bywa od chust, serwet i t. p. *A. R.*

Lud roboczy na wsiach często jest wystawiany na ukąszenie zmii, gdy przypadek takowy, jeśli nie śmierć, to przynaymniey niebezpieczną chorobę pociąga za sobą, może więc nie odrzeczy będzie, naraić w tym razie bardzo proste i łatwe lekarstwo. Człowiek ukąszony od zmii, powinien niezwłócznie rankę, którą mu zmija zrobiła, cokolwiek zozerznąć, lub rozdrapać jakiémkolwiek narzędziem żelazném, naprzykład: nożem, szydłem lub igłą dużą, tak, aby oprócz krwi, z ukąszenia pochodzącey, jeszcze się jey więcey pokazało: potem zaraz ranę tę wymyć dobrze w czystey wodzie. Jeżeli to wymycie nie mogło nastąpić w wodzie bieżącey lub sadzawce, ale w naczyniu nie wielkiém, natenczas należy wodę trzy lub cztéry razy odmienić. I na tém się kończy całe lekarstwo, w którém pośpiech na uwadze mieć należy. Rana bez naymnieyszego zagnoienia lub zapuchnienia zgoi się sama. Dodać tu tylko jeszcze należy, że do wymywania rany, niepotrzeba szukać gąbki lub czego podobnego: można to dopełnić gołemi rękami, bez narażenia się na niebezpieczeństwo. O niezawodności środka tego twierdzi pewny podeszły dozorca lasów, nauczony od jednego cudzoziemca tego sekretu; następnie w każdym takim przypadku, czy na ludziach, czy na bydle, lub psach doświadczał go sczęśliwie.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.*
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 39.

Wilno dnia 30 Marca Roku 1823 v. s.

1. Dramatyczne dzieło pod nazwaniem Dobroczynność i Roskosz w pięciu aktach wierszem, napisane przez Grafa Mohla, w celu przyniesienia dochodu kassie Dobroczynności Wileńskiey; idzie pod prasę XX. Bazylianów, wypływ zaś rzeczonego dochodu z reprezentacyi tey dramy, przyjęła pod swą poważną opiekę znajoma z gorliwości w podobnych widokach JW. Kamerjunkrowa Sulistrowska. Życzący nabyć tę dramę będą zawiadomieni powtórną awizacyą przy wyyściu oney zpod prassy.

Arenda domu.

1 W dniach następującego miesiąca kwietnia 1szym 10, 2gim 11go i 3cim ostatecznym 12 będzie się odbywać publiczna licytacya na wzięcie w jednoroczną arędowną tenutę domow murowanych w mieście Wilnie położenie mających, przynależących do Starozakonnych Sobola Beyraka i Mayzela z tym ażeby żądający na wyż oznaczone termina jawili się do mieyskiey Wileńskiey Policyi. Jan Terpiłowski Inspektor. Tytularny Sowietnik Hutowicz.

Sąd Exdywizorski.

1. Sąd Exdywizorski za remissą Sądu Ziemskiego Ptu Wiłkomier. w mieście Wiłkomierzu exystujący zaymując się dziełem konkursowym funduszu zeszłych Fryderyka i Karoliny z Roppow Hertykow Chorążych z ich pretensorami i debitorami. Gdy całe takowe dzieło do dnia 15 następnego miesiąca aprylia w ostateczną wziąć namowę postanowił, przeto aby wszystkie interessowane strony przed wyrażonym terminem z zupełną gotowością w tém Sądzie stawały, pod utratą w rzeczy poraz ostatni ostrzega i obowiązuje. 1823 marca 24. Ziemski Wiłkomier. Sędzia i Exdywizor Konstanty Zwolda Mejer. Anioł Kniaź Zagiel Pisarz Ziem. Ptu Wiłkom. Exdywizor. Leopold Woyszwiłło Sędzia Grodz. Wiłkom. Sądow Ziemskich Ptu Wiłkomier. i Exdywizorski Regent Michał Grądzki.

1. Gdy stosownie do ukazow wyższey Zwierzchności Dworzańska Ptu Upit. Opieka zadeterminowała majątki obywatelskie za należność Skarbową w wiedzę tey Opieki postąpione a poniżey poszczegulnione, na przedmiot rychleyszego wyręczenia z onych tychże należnościow, z publiczney licytacyi w miarę długu w roczną lub dalszą arendę od 23 apryla tego roku wypuścić, przeto ktoby życzył który z rzeczonych majątków w arendę wziąć, iżby na dzień 1, 2 i 3 maja do Poniewieża przybydź i w Dworzańskiey Opiece jawić się raczył, tych Dworzańska Opieka przez ninieyszą Expedycyą wzywa. Majątki do wypuszczenia w arendę przeznaczone następne: Schedy z Exdywizyi Dramdylskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Judyskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Poszokinskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Bitniskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Laszmenpomuskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Jotaynskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Białozorowskiey różnych. Schedy z Exdywizyi Linkowickiey rożnych. Schedy z Exdywizyi Powirczowskiey różnych. Wsie Kierdeykie i Deylidyszki Czerniewskiego, Wodokty Erdmanowey. Rady Kordzikowskich. Sałaty Medema. Członek Opieki Dworzańskiey Sędzia Ziem. Upit. Józef Wołk.

1 Departament Cywilny Sądu Głównego Litewskiego Dekretem oczewistym 1823 marca 15 d. ferowanym, w sprawie dzielczey konkursowey kredytorow i debitorow następcow zeszłych Zygmunta i Brygidy Tomaszewiczow juramentu tak dopioro sądzone jako też wyrokiem jeszcze Podkomorsko-Exdowizorskim decydowane wykonać w Ziem. Wiłkomierskim od daty ninieyszey do 15 junii roku idącego nakazał, tym zaś stronom którzy już przysięgi w kategoryach nieappellowanych podług Dekretu Podkomorsko-Exdywizorskiego wykonali złożyć świadectwa w tymże Ziemstwie Wiłkomierskim przed dniem 15 junii zalecił, oczym dla wiadomości stron awizacya ninieysza do opublikowania przez gazety podaje się.

Zgodno z wyrokiem Sądowym świadczę Regent Wołodkowicz.

Dozwala się oddać do druku tę awizacyą, Szymon Zawisza Prezydent.

Szale i chustki tureckie.

2. Приехалъ изъ Астрахания до Вильна Астраханской Купецъ съ турецкими шальями и платками новѣйшихъ рисунковъ разныхъ цвѣтовъ; живущій напротивъ Ратуша въ домѣ Михеля.

Przybyły z Astrachania do Wilna, kupiec Astrachański, z tureckiemi szalami i chustkami w naynowszych deseniach, w różnych kolorach, mieszka na przeciw Ratusza w domu Michela.

3 Roku 1823 februaryi 16 dnia. Skutkiem postanowienia Mińskiego Gł. Sądu 2go Departamentu, przeznaczającego Sąd Taxatorsko-Exdywizorski nad majątkiem i funduszem zeszłego Alexandra Wazgirda Chor. Mereck. a także Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego zakroczonego, w komplecie dway urzędnicy odbywszy akta inkwizycyi, kalkulacyi i weryfikacyi, tak w mieście Wilnie we dworku jakoteż w Powiecie Trockim w majątkach Wazgirdany i Kuderyszki zwanych, dla zapewnienia stron, a zarazem kredytorów, o ostatecznym terminie zjazdu sądowego do majętności Alexandryi, dzień 15 miesiąca maja idącego 1823 r. przeznacza, na który, aby kredytorowie i pretensorowie wedle zapowiedzenia remissyynego wyroku jawili się ninieyszem zawiadamia się. Jerzy Zdrojewski Exdywizor. Fabian Modzelewski Exdywizor.

3. Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na uzyskanie Skarbowych pieniędzy 8553 rub. 33½ kop. assygn. roztrwonionych przez Lewina Hiłkowicza, byłego kupca 1szey gildy, który podług wyroku Podolskiego Głównego Sądu Cywilnego Departamentu 1821 roku nowembra 12 wydanego, za zawarcie fałszywego kontraktu na imie Moszki Rafałowicza, Mohilewskiego kupca 3ciey gildy na dostawę prowian-

tu, pozbawiony dobrego imienia i kredytu, oddane na przedaż z publicznych targow dwa drewniane domy tegoż Hilkowicza, położone Telszewskiego powiatu w miasteczku Gorżdach, a zatem życzący kupić takowe domy zechcą jawić się do tego Rządu na naznaczone terminy: 1szy d. 30 apryla, 2gi 2go maja teraźnieyszego roku, a 3ci i ostateczny we trzy miesiące od dnia wydrukowania, które poźniey nastąpi w Sanktpetersburskich albo Moskiewskich gazetach Dnia 15 marca 1823 roku. Assessor Nowicki. Sekretarz Wierzbicki. Guberski Sekretarz Wincenty Maksimowicz.

Przedaż domu.

3. Od Wileńskiego Guberskiego Rządu. Dla uskutecznienia trzecich targow, do kupienia murowanego domu, szlachcica Antoniego Grzymayły, położonego w Wilnie, na Wileńskiey ulicy pod N. 702, oddanego na przedaż z publicznych targow dla uzyskania różnych z tego Grzymayły należności, naznaczony trzeci termin dnia 30 kwietnia teraźnieyszego roku; a zatém życzący mieć udział w takowych targach, raczą przybywać na ten termin do tego Rządu, gdzie okazane będą uprzednie do targow kondycye. Dnia 21 marca 1823 roku. Assesor Nowicki. Sekretarz Wierzbicki. Kol. Regestr. Purycki.

3. Remissą Sądu Głównego Białorusko-Mohylewskiego 2go Departamentu będąc naznaczeni Urzędnicy Ignacy Jewniewicz Sędzia Ziem. Ptu Kopeyskiego, Jan Swięcicki Podsędek Ziem. Ptu Sieńskiego i Florenty Sagayło Pisarz Ziemski Ptu Orszańskiego do Sądu Taxatorsko - Exdywizorskiego na usatysfakcyonowanie kredytorow WJPana Adama Gordziałkowskiego b. Podkomorzego Ptu Kopeyskiego ad fundum do folwarku Płoskim zwanego, w pcie Kopeyskim położonego w dniu 12 xbra zjechawszy, po ufundowaniu jurysdykcyi, inwentacyą, administracyą i wymiar dóbr konkursowi uległych ustanowił, komportacyą papierów na wszystkich stronach do konkursu połączonych i należących, w dniu 1 febr. w kancelaryi Ziems. Ptu Kopeyskiego, termin ostateczny na oczewisty rozbiór sprawy w dniu 1 julii 1823 roku przeznaczył, i ażeby o takowym postanowieniu każdy z interessowanych był wcześnie uprzedzonym, i w oznaczonym terminie oczewistey rozprawy bez omieszkania jawił się: pod rygorem nieuchybney na niestawających amissyi, remissą i prawami zastrzeżoney, ninieyszą awizacyą dla trzykrotnego opublikowania w Litewskim Kuryerze zamieszcza. Ignacy Jewniewicz Sędza Ziem. Ptu Kopeyskiego Exdywizor.

3. Podaje się do wiadomości, iż dwópiatrowa kamienica W. Kamienskiego Majora woysk rossyyskich, w mieście Wilnie za Ostrą bramą pod N. 1262 położona z całą obszernością i wszelkim zabudowaniem, a mianowicie: z mieszkalnemi pokojami górnemi i dolnemi, z meblami, ze sklepami, stayniami i wozowniami, prócz dwóch pokojow i ogrodu, wypuszcza się od dnia 23 aprylа bieżącego roku w arendę na rok, lub na lat dwie i trzy; zatym jeżeliby kto życzył oną zaarendować, raczy udać się dla umowy o cenie i warunkach do plenipotenta niżey podpisanego w teyże kamienicy mieszkającego. Dat roku 1823 miesiąca marca 23 dnia.

Simeon Dmitrewski Sowietnik Tytularny.

3. Majątek Bobrykowszczyzna do W. Wysogierdowey należny, trzy mile od Wilna odległy, jest do zadzierżawienia, życzący powziąść bliższą wiadomość, znaydzie ją u murgrabiego w kamienicy W. Wysogierdowey pod N. 97 przy ulicy Sawicz, naprzeciw PP. Miłosiernych położoney.

3. Dworek na ulicy Swiniey z NN. 774, 776 i 793 z domem szynkowym, stayniami, wozowniami, ogrodami, szpichlerzami i wszelkiemi wygodami przedaje się za mierną cenę. Życzący kupić uda się do Aktorki W. Siwickiey Sędz. Gran. Oszmiańskiey mieszkającey w powiecie Wilkomirskim w majątku Bojaryszkach zwanym. Sabaldyn Siwicki P. Z. P. B.

3. Dnia 17 februaryi 1823 zapisane zostało w Aktach Ziemskich Powiatu Wileyskiego oświadczenie przez Jozefa Hryniewskiego, przeciwko ważności obligu wydanego córce swojey Franciszce na zł. pol. 8,000.

Narzędzia Optyczne.

M. Blumenreich Nadworny Szwérynski Optykus, ma honor Szanowney Publiczności donieść, że znajome i naylepszego gatunku instrumenta optyczne, a mianowicie okulary dla wzroku osłabionego, ze szkła koronnego i tak nazwanego Flintglas, ma do zbycia. Ponieważ zaś wszystkie tego szkła, ściśle podług prawideł sztuki są szlifowane, żaden więc z kupiących pogorszenie wzroku, co po większey części norymberskie i fabryczne ciągną za sobą, obawiać się nie ma potrzeby. Znaydują się nadto u niego lornetki pojedyncze i podwóyne, perspektywy teatralne, zwierciadła wklęsłe i wypukłe, lunety, termometra nayakuratnieysze i t. d. Przytém za cenę pomierną przyymuje do reparacyi wszelkiego gatunku narzędzia optyczne. Mieszka w domie Michela, naprzeciw Ratusza.

W domu W. Wysogierdowey przy ulicy Sawicz N. 97 są do najęcia od ś. Jerzego rocznie nadole z meblami, cztery pokoje, z których dwa z taflową posadzką, takoż na górze umeblowany pokoy z garderobą, z taflową posadzką.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 28 marca rubel srebrny 3 rub $77\frac{3}{4}$ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 55, stary r. 11 kop. 37, imperyał r. 36 kop $60\frac{3}{4}$.

Od dnia 1go następującego miesiąca kwietnia zaczyna się prenumerata kwartałowa na gazetę Kuryera Litewskiego. Cena zwyczayna sr. rub. 2 kop. 25.

	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana powiet.
Obserwacye meterologiczne.	dnia 29 go. 2 wieczor.	27 cal. 7,9 lin.	+ 2,25 stopni	Północno Zachodni	Pogoda
	dnia 30 go 5 z rana.	27 — 10,8 —	— 4 — —	Północ. Wschodni	Pogoda